

Latvijas Jūras administrācija
Jūrnieku reģistrs

Kompetences Sardzes virsnieks uz kuģiem ar bruto tilpību 500 BT un vairāk minimālas prasības

Navigācija

Plānot un veikt pārgājienu un noteikt atrašanās vietu

1. Debesu spīdekļu izmantošana, lai noteiktu kuģa atrašanās vietu
2. Kuģa atrašanās vietas noteikšana pēc: krasta orientieriem; navigācijas līdzekļiem (bākas, signālugunis, bojas); kursa lagrēķina, ņemot vērā vējus, plūdmaiņas, straumes un aplēsto ātrumu.
3. Padziļinātas zināšanas un prasme izmantot navigācijas kartes un publikācijas: locijas (*Sailing directions*), plūdmaiņu tabulas, paziņojumi jūrniekiem, radionavigācijas brīdinājumi, kuģu kustības informācija.
4. Kuģa atrašanās vietas noteikšana izmantojot elektroniskos navigācijas līdzekļus.
5. Dziļuma mērīšana, eholotes. Informācijas izmantošana.
6. Magnētisko un žiroskopisko kompasu darbības principi, labojumu noteikšana, pielietojot debess spīdekļus un krasta orientierus
7. Stūrēšanas vadības sistēmas, darbības procedūras un stūrēšanas režīmu maiņas kārtība (no automātiskā uz manuālo režīmu un otrādi). Vadības sistēmu regulēšana optimālai darbībai
8. Kuģa meteoroloģisko instrumentu izmantošana un iegūtas informācijas interpretācija
9. Dažādu laika apstākļu meteoroloģisku sistēmu raksturojumi, ziņošanas procedūras un reģistrēšanas sistēmas
10. Pieejamas meteoroloģiskas informācijas pielietošana

Pildīt drošu navigācijas sardzi

1. Starptautiskie noteikumi kuģu sadursmju novēršanai jūrā (*COLREG-72*), to pielietošana un ievērošana
2. Drošas navigācijas sardzes principi, sardzes dienesta organizācija ostā
3. Kuģa maršruta izstrāde saskaņā ar vispārējiem maršrutu izstrādāšanas noteikumiem
4. Ar navigācijas iekārtām iegūtas informācijas izmantošana drošas navigācijas sardzes pildīšanai
5. Zināšanas par kuģa vadības metodēm ierobežotas redzamības apstākļos (*Blind Pilotage*)
6. Ziņošana saskaņā ar Vispārējiem principiem attiecībā uz kuģu ziņošanas sistēmām un ar kuģu satiksmes vadības dienesta (*VTS*) procedūrām
7. Zināšanas par komandtiltiņa resursu pārvaldības principiem, tostarp: resursu sadalījums, piešķirums un prioritātes, efektīvie sakari, pārliecība par sevi un vadītāja spējas, situācijas apzināšanās.

Pielietot RLS un ARPA drošai kuģošanai

1. Zināšanas par radiolokācijas un automātiskās radiolokācijas informācijas apstrādes aparatūras (*ARPA*) darbības pamatiem
2. Prasme izmantot radiolokatoru un interpretēt un analizēt ar tā palīdzību iegūto informāciju, tostarp: apstākļi, kas ietekmē veiktspēju un precizitāti; attēla regulēšana un uzturēšana; nepareizu rādījumu, neīstu atbalss signālu, atstarošanās no jūras virsmas u.c. noteikšana, radiolokācijas bākas, meklēšanas un glābšanas radiolokatoru atbildētāji (*SART*); attālums un peilējums; citu kuģu kurss un ātrums; vistuvākās pietuvošanās laiks un distance kuģiem, kuru kursi krustojas, kuri dodas viens otram pretī vai apden; kritisko atbalss signālu identificēšana; citu kuģu kursa un ātruma izmaiņu atklāšana; sava kuģa kursa vai ātruma izmaiņu ietekme; Starptautisko Kuģu sadursmju novēršanas noteikumu (*COLREG-72*) piemērošana; mērķa kursa noteikšanas (*plotting*) metodes un relatīvās un īstās kustības jēdzieni; paralēlo indeksu tehnika
3. Galvenie ARPA veidi, to attēla īpatnības, veiktspējas standarti un briesmas, ko var radīt pārmērīga paļaušanās uz ARPA
4. Prasme strādāt ar ARPA, interpretēt un analizēt ar tās palīdzību iegūto informāciju, tostarp: sistēmas veiktspēja un precizitāte, sekošanas iespējas un ierobežojumi un datu apstrādes kavēšanās; ekspluatācijas brīdinājumu un sistēmas testu izmantošana; mērķa atklāšanas un noteikšanas metodes un to ierobežojumi; īstās un relatīvās kustības vektori, mērķa informācijas un bīstamo zonu grafiskais attēlojums; informācijas iegūšana un analīze, kritiskie atbalss signāli, izslēgšanas zonas un izmēģinājuma manevri

Pielietot ECDIS drošai kuģošanai

1. Zināšanas par elektronisko karšu attēlošanu un informāciju sistēmu darbību un precizitāti, tostarp: Elektronisko navigācijas karšu informācija, datu precizitāte, attēlošana u.c. informācija; pārmērīgas paļāvības bīstamība; *ECDIS* funkcijas

2. Prasme izmantot, interpretēt un analizēt *ECDIS* iegūto informāciju, tostarp: funkcijas, kas ir apvienotas ar citām navigācijas iekārtām, pielietošana un regulēšana līdz vajadzīgam līmenim; drošā informācijas kontrole un regulēšana, tostarp savas atrašanās vietas noteikšana, jūras rajona parādīšana, režīma un virziena noteikšana, kartes datu parādīšana, maršruta uzraudzīšana, lietotāja izveidotu informācijas slāņu, saskares punktu (ja ir saskarne ar *AIS* un/vai radara sekošanas funkciju) un radara pārklājuma funkciju (ja ir nodrošināta atbilstoša saskarne) izmantošana; kuģa atrašanās vietas apstiprināšana, izmantojot alternatīvus līdzekļus; efektīva iestatījumu izmantošana, lai nodrošinātu atbilstību darba procedūrām, tostarp trauksmes parametru izmantošana, lai novērstu uzskriešanu uz sēkļa un noteiktu distanci līdz saskares punktiem un īpašām zonām, kartes datu pilnīguma novērtēšana un noteikšana, vai karte ir atjaunināta, kā arī rezerves kopēšana; iestatījumu un vērtību koriģēšana atbilstoši esošajiem apstākļiem; situācijas apzināšanās, izmantojot *ECDIS*, tostarp prasme noteikt, vai ūdeņi ir droši, apdraudējuma tuvumu un straumes virzienu un ātrumu, izvēlēties kartes datus un mērogu, novērtēt maršruta piemērotību, paredzēt un novērst sadursmes un novērtēt devēju integritāti

Darbība avārijas situācijās

1. Piesardzības pasākumi pasažieru aizsardzībai un drošībai avārijas situācijās
2. Sākotnējie pasākumi, kas jāveic pēc sadursmes vai uzskriešanas uz sēkļa; bojājumu sākotnējais novērtējums un novēršana (*damage control*)
3. Izpratne par procedūrām, kuras jāizmanto personu glābšanai jūrā, palīdzības sniegšanai kuģim briesmās, reaģēšanai avārijas situācijās, kas rodas ostā

Darbība, saņemot briesmu signālu jūrā

Meklēšana un glābšana. Starptautiskās jūrniecības organizācijas Starptautiskā aeronautikas un jūrniecības meklēšanas un glābšanas rokasgrāmata (*IAMSAR*)

Izmantot IMO Jūras sakaru standartteicienus un angļu valodas lietošana rakstveidā un mutvārdos

Pietiekamas angļu valodas zināšanas, lai virsnieks varētu lietot kartes un citas navigācijas publikācijas, saprastu meteoroloģisko informāciju un ziņojumus par kuģa drošību un darbību, sazinātos ar citiem kuģiem un krasta stacijām un veiktu virsnieka pienākumus arī daudzvalodu apkalpē, tostarp prasme lietot un saprast Jūras navigācijas standartteicienu vārdnīcu (*SMCP*), kas aizstāta ar IMO Jūras sakaru standartteicienu

Pārraidīt un uztvert informāciju ar gaismas signalizāciju

Pārraidīt un uztvert Morzes gaismas trauksmes signālu "SOS", kas noteikts COLREG-72 VI pielikumā un Starptautiskā signālu koda 1.papildinājumā; vizuāli ar gaismām parādīt atsevišķu burtu signālus, kas arī noteikti Starptautiskajā signālu kodā

Kuģa manevrēšana

1. pilnās kravnesības, iegrimes, galsveres, ātruma un apakš ķīļa rezerves (*UKC*) ietekme uz cirkulācijas diametriem un apstāšanās attālumiem
2. vēja un straumes ietekme uz kuģa vadīšanu
3. manevri un procedūras pār bortu pārkritušu personu glābšanai (*MOB*)
4. pakaļgala iegrimes palielināšanos gaitā, seklā ūdenī un līdzīgas ietekmes
5. atbilstošām noenkurošanas un pietauvošanās procedūras

Kravas apstrāde darbi un tās izvietošana izpildes līmenī

Kravas iekraušana, izvietošana, nostiprināšana un izkraušana un kravai nepieciešamo apstākļu nodrošināšana reisā

1. Kravas ietekme, tostarp smagas kravas ietekme uz kuģa jūrasspēju un noturību
2. Kravu, tostarp bīstamo, riskanto un kaitīgo kravu, droša apstrāde, izvietošana un nostiprināšana, to ietekme uz cilvēku dzīvības un kuģa drošību
3. Efektīvā sazināšanās iekraušanas un izkraušanas laikā

Apsekot kravas telpas, tilpņu vākus un balasta tankus uz ziņot par bojājumiem (stūrmaņiem nav jābūt kompetentiem kuģu apskates veikšanā)

1. Kuģa bojājumi, kas rodas kravas operāciju, korozijas un skarbu meteoroloģisko apstākļu rezultātā
2. Kuģa korpusa un konstrukciju pārbaudes, lai varētu apsekot visas kuģa daļas noteiktā laika posmā
3. Kuģa konstrukcijas kritiskie elementi
4. Apskates procedūras
5. Korozijas cēloņi kravas telpās un balasta tankos, koroziju atklāšana un novēršana
6. Bojājumu un defektu noteikšanas procedūras
7. Izpratne par "paplašinātas apskates programmas" (*enhanced survey programme*)

Kuģa procesu vadība un rūpes par personām uz kuģa izpildes līmenī

Jūras vides piesārņojuma novēršana un piesārņojuma novēršanas procedūras

1. Piesardzības pasākumi, kas jāveic, lai novērstu jūras vides piesārņojumu
2. Preventīvu pasākumu nozīme jūras vides aizsardzībā
3. Vides aizsardzības noteikumi, MARPOL 73/78 konvencija, pielikumi, prasības; piesārņojuma novēršanas procedūras un viss ar tām saistītais aprīkojums

Kuģa jūrasspēju uzturēšana

1. Kuģa noturība: Praktiskas zināšanas par noturības, galsveres un slodžu tabulām, diagrammām un slodžu aprēķināšanas aprīkojumu un to piemērošanu; Izpratne par pamatpasākumiem, kas jāveic peldspējas daļējas zaudēšanas gadījumā; Ūdensnecauraidības pamatprincipu izpratne
2. Kuģa konstrukcija: Vispārējas zināšanas par galvenajiem kuģa konstrukcijas elementiem un dažādo detaļu pareizajiem nosaukumiem

Novērst, kontrolēt un cīnīties ar ugunsgrēku uz kuģa

1. Ugunsgrēka mācību trauksmes organizēšana
2. Ugunsgrēka veidi un stadijas
3. Ugunsgrēka novēršanas profilaktiskie pasākumi un ugunsdzēsšanas aprīkojums un sistēmas
4. Darbības, kas jāveic ugunsgrēka, tostarp degvielas un eļļas sistēmu ugunsgrēka, gadījumos

Kuģa glābšanas līdzekļu vadīšana

Prasme organizēt kuģa atstāšanas mācību trauksmes un zināšanas par glābšanās peldlīdzekļiem un glābšanas laivām, ierīcēm un pasākumiem to nolaišanai ūdenī un par to aprīkojumu, tostarp par radiotehnisko glābšanas līdzekļu, satelītu *EPIRB* (satelīta avārijas atrašanās vietas indikācijas radio boja), *SART* (meklēšanas un glābšanas radiolokatoru atbildētājs), hidrotērpu un siltuma aizsarglīdzekļu izmantošanu

Sniegt pirmo medicīnisko palīdzību uz kuģa

Medicīnas rokasgrāmatu un pa radio sniegto konsultāciju praktiska izmantošana, tostarp prasme efektīvi rīkoties, izmantojot šādas zināšanas negadījumu vai slimību gadījumā, kas var rasties uz kuģa

Uzraudzīt tiesību aktu prasību izpildi

Attiecīgās *IMO* konvencijas attiecībā uz cilvēku dzīvības aizsardzību uz jūras un jūras vides aizsardzību

Piemērot vadītāja un kopīga darba prasmes

1. Praktiskās zināšanas par kuģa personāla vadību un apmācību
2. Zināšanas par attiecīgajām starptautiskajām jūras konvencijām un ieteikumiem un valsts tiesību aktiem
3. Uzdevumu un darba slodzes vadība, tostarp: īstenot plānošanu un koordināciju; norīkot personālu; nepārkāpt laika un resursu ierobežojumus; noteikt prioritātes
4. Efektīva resursu pārvaldība un prasme to piemērot: resursu sadalīšana, piešķiršana un prioritāšu noteikšana; efektīva saziņa gan uz kuģa, gan ar krastu; lēmumu pieņemšana, ņemot vērā kopīgā darbā gūto pieredzi; pārliecība par sevi un prasme vadīt, tostarp motivēt; spēja apzināties situāciju
5. Lēmumu pieņemšanas metodes: situāciju un riska novērtēšana; radīto iespēju noteikšana un novērtēšana; rīcības virzības izvēle; rezultātu efektivitātes izvērtēšana

Veicināt personāla un kuģa drošību

1. Izdzīvošanas paņēmieni
2. Ugunsdrošība un prasme nodzēst ugunsgrēku
3. Elementārā pirmā palīdzība
4. Personīgā drošība un sociālā atbildību